

Dub korkový

Quercus suber

Korkový dub se svým vzrůstem řadí mezi menší stromy, většinou dorůstá do výše 10 m. Je pozoruhodný tím, že na kmeni a větvích vytváří borku tlustou až 15 cm jako ochranu proti požáru. Řapíkaté listy jsou vejčité, celokrajné nebo zubaté, tmavě zelené, svrchu lesklé, na spodu chlupaté. Jehnědý kvetou v dubnu a květnu. Plodem jsou nažky v podobě podlouhle vejčitých žaludů o velikosti až 3 cm. Stromy se mohou dožít věku 400 let.

ZE STARÝCH SPISŮ

Úly pak samy, až z korkových desk je sestavovala anebo z ohebných prutů je dovedně pletla tvá ruka...

Publius Vergilius Maro,
Zpěvy pastýřské a rolnické
(překl. Otmar Vaňoň)

ZE STARÉHO HERBÁŘE

Tento strom jest vysoký a dlouhý s tlustým pařezem [kmenem] a má listí podobné jasanovému, pouze delší a ustavičně se zelenající. Velmi tlusté jeho kůry používají ševci k výrobě pantoflí [střevíců]. Rybáři dělají si z kůry kolečka ku svým nevodům a sítím, neboť udržují svou lehkost, plovouce na vodě, jich olověná zatížení.

Po oloupání kůry strom neuschne, nýbrž vytváří se a vyrůstá na něm nová kůra, protože se obyčejně nacházejí dvě kůry na jednom stromě. Já viděl vnější jeho kůru, která byla ztloušťá skoro lokte, čemuž se nemusí nikdo diviti, ježto píše Plinius, že strom je ztloušťá 10 střevíců.

Pietro Andrea Gregorio Matthioli,
Herbář neboli bylinář, Praha 1562

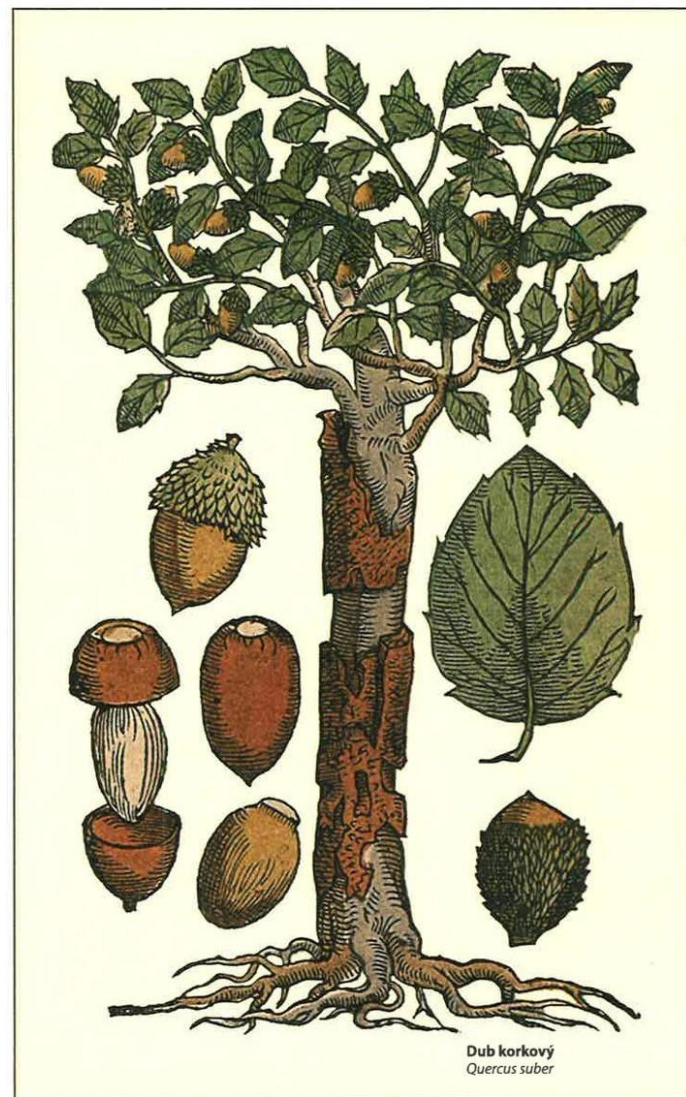
VÝSKYT: Druh pochází z jižní a jihozápadní Evropy, dnes je rozšířen i na africkém pobřeží Středozemního moře, v Alžíru a Tunisu, najdeme jej také na Kanárských ostrovech. V kultuře je pěstován rovněž v Severní Americe.

PRO ZDRAVÍ: Kůra z korkového dubu obsahuje mnoho tříslovin, čehož tradiční medicína využívala k přípravě léků na zástavu krvácení. Matthioli doporučuje ve svém *Herbáři* pít uloučené kůry s teplou vodou, neboť „zastavuje krvotok vrchem i spodem“. Adstringentní účinek měl rovněž popel ze spálené kůry, neboť „pitý s teplým vínem jest prospěšný při chrlení krve“.

Jakožto zcela ekologicky a zdravotně nezávadný materiál, který je lehký, stlačitelný, nenásáklavý, pevný, nehořlavý, dobře izoluje tepelně i akusticky, neдрží roztoče, odpuzuje cizopasnky, mikroorganismy a plísň, je korek vhodný k všestrannému použití v interiérech, zvláště jej ocení astmatiči a alergici.

ZAJÍMAVOSTI A DALŠÍ UŽITEK: Kůra se sklízí především z kmenů, a to do výšky 3–5 metrů, případně i z nejsilnějších větví. První sklizeň přichází, když je stromu 15–20 let, nejkvalitnější korek dávají stromy staré 30–50 let, sklizeň je možná vždy po 7–10 letech. Za tuto dobu se vytvoří asi 5 cm tlustá vrstva, která po sloupnutí v plátech váží 100–150 kg. Sloupnuté pláty se solí a lisují, aby se srovnaly, potom se seškrábe svrchní nekvalitní vrstva a celý plát se krátce ponoří do vařící vody, aby korek získal pružnost a nabyl na objemu.

Korek se vyznačuje nízkou hořlavostí, tradičně se používal jako střešní krytina a na uzavírání nádob. Smícháním drceného korku s jilem vzniká vynikající stavební materiál, ze kterého se v některých oblastech stavělo ještě v minulém století. Kvůli vysokému obsahu třísly se využíval v koželužství, uplatnil se v obuvnictví při výrobě podešví, na lodích nechyběly korkové záchranné plovací pásy. Dnes je jeho využití spíše interiérové, dřívě se „linoleové koberce“ ve velkém vyráběly třeba v Terstu.

Dub korkový
Quercus suber

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Jaroslava Bednářová – Herbář, aneb Stromy a keře; Fortuna Libri, 2019, ISBN: 978-80-7546-164-3; str. 44 - 45